

АКТИВНИ

ПОТРЕБИТЕЛИ

www.aktivnipotrebiteli.bg

Банкомати

Такси за теглене в ЕС

Мобилен телефон

Как да намалим облъчването?

Лаптоп

Съвети преди покупка

Интернет

Вируси в ЕС

Тест на 10 марки типов хляб

ТЕСТ на батерии

ТЕСТ на видеокамери

ISSN 1314-0353

9 771312 783004 >

Съдържание

	Актуално	3-4
	Интернет (без)опасност	5
	Дегустация на шоколад?	6-7
	Скъпи ли са банкоматите в Европа?	8-9
	ТЕСТ Типов хляб	10-13
	ТЕСТ Батерии	14-16
	ТЕСТ Видеокамери	17-20
	Мобилно облъчване	21
	Как да изберете лаптоп?	22-23

Тест на типов хляб

Кои марки хляб отговарят на новия утвърден стандарт "България"?

стр. 10-13

Тест на батерии за еднократна употреба

Изберете батерии според целта и начина на употреба и вижте кои издържат най-дълго.

стр. 14-16

Справочник –
Емисии CO2
от нови
автомобили

24

Автогол –
Антиреклама

25

Как да получите
списание „Активни
потребители“?

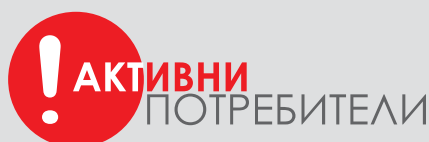
26

Опасни стоки

27

Списание "Активни потребители!" не публикува търговски реклами. Издържаме се само от вашата подкрепа. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта ни от интересите на търговците!

Списание "Активни потребители!" публикува уникални, експертни и независими изследвания, които ви пестят време и пари. Без вашата помощ то няма да може да съществува! Можете да ни подпомогнете като се абонирате за Списание "Активни потребители!"

Списание "Активни потребители!" е списанието, което ви помага:

- да получавате най-доброто качество срещу парите си
- да познавате правата си
- да сте информирани за важните потребителски теми

Издание на
Българска национална
асоциация Активни потребители

Изпълнителен директор
Богомил Николов

Редакционен екип
Светослава Банчева
Богомил Николов
Инес Субашка
Радослав Мирчев
Николай Златев
Пламен Иванов

Разпространение
Венета Пейчева

Печат
Алианс Принт

ISSN 1314-0353

За абонамент
www.aktivnipotrebiteli.bg/abonament/

Банкова сметка
IBAN: BG67 FINV 9150 1000 0652 34
BIC: FINVBGSF
Първа Инвестиционна Банка АД,

За контакт
София 1000
ул. "Врабча" № 26
тел. 02/989 01 06
факс. 02/989 01 07
bnar@bnar.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

За по-хубава и чиста София

**Къде да се оплачете от дупки по пътя
и бездомни кучета?**

Столичният инспекторат вече има денонощен телефон, на който граждани могат да подават сигнали. Потребителите могат да звънят за всякакви проблеми и неуредици: дупки, разбити шахти, тротоари, паваж, водоотводи, осветление, котки, кучета, боклуци, неправилно паркиране на тревни площи, боклуци от строежи и всякакви аномалии и безобразия в София. Телефоните на Столичния инспекторат са: 987-55-55 и 0887 187 807; 0889 701 785. Жалби могат да се подават и чрез виртуално деловодство на общината на адрес: <http://www.sofia.bg>

Здравословни вафли?

*КЗК глоби „Лачита“ за
рекламата на вафли „Криза“*

Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) глоби с 42 090 лв. фирма „Лачита“ ЕООД за въвеждане на потребителите в заблуждение. Според рекламната вафлите съдържат специално подобрени хранителни вещества, които осигуряват на организма нужната енергия и могат да заместят едно хранене. На сайта на „Лачита“ за вафлата се твърди още, че: „В нея няма химия, което я прави и подходяща за любители на здравословното хранене.“ В хода на разследването КЗК установява, че продуктът съдържа пшенично брашно, хидрогенирано растително масло, какао на прах, обезмаслена суроватка на прах, сухо пълномаслено мляко, ядки, сол, сода бикарбонат (E500), емулгатор – соев лецитин (E322), аромати. От този състав се вижда, че хранителните вещества не само че не са „специално подобрени“, но и съдържат съставки, напълно несъвместими със здравословното хранене.

Потребителски приемни по морето

**Комисията за защита на потребителите приема сигнали
и оплаквания при нередности по време на лятната почивка**

Седем допълнителни приемни за активния летен сезон разкри Комисията за защита на потребителите (КЗП). В тях туристите могат да подават сигнали и жалби за нередности в хотелите и заведенията за хранене и развлечения, чиито услуги ползват по време на почивката си. Присъствието на инспекторите респектира хотелиери, ресторантьори и търговци на различни продукти и това оказва добър превантивен ефект. Приемните на КЗП в морските курорти са полезни и с това, че скъсяват времето за връзка на потребителя с контролния орган при възникнал проблем. Инспекторите оказват съдействие на място и санкционират търговеца при некоректно поведение. Приемните са позиционирани в големите градове и курорти по Черноморието и ще работят до края на лятото. Техните адреси са:

к.к. „Албена“
хотел „Добруджа“, офис 4 /Пергула/
тел. 0579/62007
Работно време от 10.00 до 12. 30 ч

к.к. „Златни пясъци“
Административна сграда на „Златни пясъци“ АД, ет.2, стая 200
тел.052 35 62 17
Работно време от 10. 00 до 12. 30 ч

Варна
ул. „Бдин“ № 14 А, тел. 052 603 778
Работно време от 9.00 до 17.30

Созопол:
пл. „Хан Крум“ № 2,
сградата на Община Созопол –
партер, Валентин Димитров Белчев
– ст. инспектор, тел. 0878849412
Приемната ще започне работа на 10 юни 2011 г.

Приморско:
ул. „Трети март“ № 56,
сградата на Община Приморско –
партер, Валентин Димитров Белчев
– ст. инспектор, тел. 0550/32466,
0878849412
Приемната ще започне работа на 15 юни 2011 г.

к.к. Слънчев бряг:
Административна сграда на
АД „Слънчев бряг“
Марияна Стойчева Горецилова
– ст. инспектор, тел. 0554/22106,
0888135975
Приемната ще започне работа на 10 юни 2011 г.

Бургас
ул. „Цар Калоян“ №16
тел: 056 841246
Работно време от 9.00 до 17.30 ч

Равенство между половете – най-накрая и в застраховките

От края на 2012 в целия ЕС се плащат премии и обезщетения, независещи от пола

Дискриминацията, основана на пола при достъпа и предоставянето на стоки и услуги, е забранена от Директива 2004/113/ЕО. Това се отнася и за изчисляването на застрахователните премии и обезщетения по застрахователни договори, сключени след 21 декември 2007 г. Директивата обаче предвижда изключение, от което държавите членки се възползват. По тази причина Белгийското сдружение на потребители „Test-Achats ASBL“ и две физически лица подават пред белгийския Конституционен съд жал-

ба за отмяна на белгийския закон, с който се транспонира Директивата. Съдът постановява, че в сектора на застрахователните услуги изключението от общото правило за премии и обезщетения, независещи от пола, е невалидна, считано от 21 декември 2012 г. Решението на Белгийския конституционен съд позволява юрисдикциите на държавите членки да се възползват от тълкуването на Директивата при възникване на правен спор с подобен характер в тяхната страна.

Права при онлайн пазаруване

Край на високите такси при пазаруване с кредитни карти, но потребителят винаги ще плаща разходите за връщане на стоката

Предстои Европейският парламент да приеме текстове, с които правата на потребителите в ЕС при пазаруване онлайн се променят.

Добрите новини:

- При поръчка на стоки и услуги в онлайн магазини, търговците ще трябва да предоставят ясна информация за крайната цена и процедурата за рекламации, още преди покупката.
- Търговците на електроника трябва да разясняват какви са ограниченията за ползване на софтуер / музика / видео файлове.

- Забраняват се прекомерно високите такси за платежни средства, като например - при плащане на самолетен билет онлайн с кредитна карта.
- Край на скъпите телефонни обаждания. На търговците се забранява да използват „импулсни“ телефони за информация и обратна връзка с клиентите.
- Повече прозрачност: край на „капаните“ в интернет, където търговци подвеждат потребителите с актуални оферти, които впоследствие се оказва, че вече са невалидни.

Безопасни щори

Стърчащи въжета, вериги и механизми водят до инциденти с деца

Европейската комисия и стандартизиращите органи на страните членки работят върху нов европейски стандарт за вътрешните щори. Целта е щорите, от които стърчат въжета, управляват се с вериги и други потенциално опасни механизми, да бъдат обезопасени. Оказва се, че това е много сериозен проблем в световен мащаб, водещ до стотици инциденти с деца всяка година. В периода 2008-2010 година 9 деца в ЕС между 15 и 36 месеца са се удушили във връзките и въжетата на щори. Най-малко две деца умират всяка година само във Великобритания, а от 1999 година насам в САЩ 119 деца са загинали при подобни инциденти. Предвижда се фирмите да бъдат задължени да обезопасят щорите още при производството. На потребителите ще се дават указания и практически съвети как сами да обезопасят щорите у дома си.

Недостатъци:

- Някои текстове от националните законодателства, които са в полза на потребителите, трябва да отпаднат. Например, транспортните разходи за връщане на стока, закупена по интернет, когато потребителят се е отказал от нея, винаги ще бъдат за сметка на потребителя, макар че сега някои страни задължават търговците да ги поемат.
- Много от стоките, които се продават чрез директен маркетинг – от човек на човек - ще бъдат изключени от новите европейски стандарти за защита.
- На държавите членки ще се забрани да подобряват равнището на потребителска защита в бъдеще, ако то превъзхожда вече приетото общоевропейско.

Интернет (без)опасност

Почти 1/3 от потребителите в ЕС са хващали компютърен вирус. Къде сме ние?

България оглавява негативната класация с най-много случаи в Европейския съюз (ЕС) на вируси, покосили компютрите на потребители – 58%. Малта и Словакия заемат следващите две места, съответно с 50% и 47%.

Сред интернет потребителите в ЕС 4% са съобщили, че през последните 12

месеца са пострадали от злоупотреби с лична информация, изпратена онлайн. Най-високият процент е в България и Испания, с по 7% от интернет потребителите, съобщили за подобни случаи. През същия период 3% от интернет потребителите са претърпели финансова загуба заради фишинг или фарминг* атаки.

През 2010 г. 84% от гражданите на ЕС са заявили, че използват антивирусна програма или друга защита за компютъра. Най-високият процент на интернет безопасност е в Холандия, където 96% от потребителите са използвали защитен софтуер.

Контролът на родителите над децата, ползващи интернет, остава слаб, показва статистиката. Едва 14% от потребителите с деца в ЕС са инсталирали софтуер, ограничаващ достъпа на деца до неподходящи страници в интернет. Децата на 5% от интернет потребителите са попадали на неподходящо съдържание в интернет или са били в контакт с потенциално опасни хора в мрежата.

Проблеми с интернет безопасността и използването на защитен софтуер, съобщени от хора, които са използвали интернет през последните 12 месеца

	Проблеми с вирус, компютърен червей, троянски кон, др.	Злоупотреба с лична информация или лични данни	Финансови загуби от фишинг, фарминг или банкови карти	Използване на защитен софтуер
ЕС 27	31	4	3	84
Белгия	32	3	3	89
България	58	7	1	73
Чехия	26	1	1	68
Дания	29	4	3	89
Германия	22	2	3	88
Естония	42	4	2	65
Ирландия	15	2	4	80
Гърция	34	3	2	83
Испания	33	7	4	84
Франция	34	5	2	89
Италия	45	6	4	67
Кипър	34	1	2	79
Латвия	41	5	6	62
Литва	34	2	1	79
Люксембург	28	5	3	91
Унгария	46	4	2	84
Малта	50	4	5	91
Холандия	23	6	3	96
Австрия	14	3	5	87
Полша	30	3	1	79
Португалия	37	4	2	86
Румъния	*	5	2	64
Словения	37	1	1	88
Словакия	47	3	1	86
Финландия	20	1	2	91
Швеция	31	1	2	89
Обединеното кралство	31	4	7	88
Норвегия	28	3	3	91
Хърватска	33	2	2	78
Турция	36	4	3	58

* **Фишинг** измамниците изпращат лъжливи имейли, за да привлекат потребителите към фалшиви интернет страници. След това потребителят трябва да потвърди регистрацията си, като даде личните си данни.

* **Фарминг** измамите също използват фалшив интернет сайт, но чрез промяна на "host" файла в компютъра на жертвата. Трафикът от определена интернет страница се пренасочва към друга, която е нейно копие и цели кражбата на лична информация.

Източник: Eurostat

Спам

Първият регистриран случай на "спам" представлява съобщение, изпратено от компанията DEC, рекламиращо техни нови хардуерни и софтуерни продукти. Съобщението е получено от неколкокостотин абоната на мрежата USENET и още в онзи момент е предизвикало множество негативни реакции поради рекламния си характер.

Десетте най-често използвани теми за "спам" са:

1. Viagra и други медикаменти.
2. Медицински консултации.
3. Преодоляване на задължнялост.
4. Подобряване на сексуалния живот.
5. Покупка на дипломи и сертификати.
6. Ипотеки при ниска лихва.
7. Застраховки с ниска премия.
8. Самостоятелна работа / телеработа.
9. Сайтове, онлайн магазини и клубове с еротична насоченост.
10. Продажба на стоки и услуги, "рекламирани по телевизията".

Дегустация на шоколад

Оставете блокчето само да се разтопи в устата ви, без да го дъвчете, за да усетите вкуса по-добре

Франция пази своите традиции за дегустация на вино, а Белгия пази тайната на финия шоколад. Също както качественото вино, шоколадът е съвкупност от специфични аромати, вкусове и есенции. Можете да откриете уникалните свойства на всеки шоколад, който опитате - всеки един е с изразена индивидуалност. Основните неща, които влияят на крайния продукт, са съчетанието на какаовите зърна, процентът на какаово съдържание, районът, от който са зърната, както и времето и начинът на изпичане и сушене на какаото. Всичко това в съвършена комбинация прави шоколада неустоимо изкушение. Следвайки стъпките на професионалната дегустация на шоколад ще можете да му се насладите пълноценно.

Има 10 основни правила за професионално дегустиране на шоколад. Оставете напрегнатото ежедневие и се отдайте на удоволствието, което ще ви донесат различните парченца шоколад.

Стайна температура

Шоколадът има най-добър вкус, когато се съхранява при стайна температура. Това е така, защото тази температура му позволява да започне да се топи още с допира до устата и по-този начин можете да усетите най-добре вкуса му. Студеният шоколад не може да освободи така бързо ароматите си.

Отдайте се изцяло на шоколада

За да оцените добрия шоколад, трябва да се съсредоточите в дегустирането, без да мислите или да обръщате внимание на странични неща. Представете си как шоколадът идва от всички краища на

света, за да приключи своето пътуване във вашата къща. Изключете телевизора и игнорирайте всичко, което ви разсейва.

Не смесвайте вкусовете

Преди да преминете на следващия шоколад, уверете се, че в устата ви не са останали вкусове от предишния. Парче ябълка, хапка хляб или чаша вода помагат да туширате остатъчните нюанси.

Външен вид

Един от критериите, по които може да се различава и оцени добрият шоколад, е външният му вид. Качественият шоколад има лъскава, дори блестяща повърхност. Ако шоколадът е стар, придобива матиран, леко побелял цвят. Цветът му зависи от произхода и начина на изпичане на какаовите зърна. Той трябва да е еднакъв за цялото блокче.

Отчупете парче

Разчупете блокчето шоколад на две и слушайте звука. Звукът на висококачествения шоколад е остър и хрупкав. Професионалните дегустатори на шоколад могат да разберат много неща за качеството му, само от звука на неговото разчупване.

Стрийте го

Вземете малко парченце от шоколада и го стрийте между пръстите си. Усещането трябва да е меко и гладко. От топлината на тялото шоколадът ще се размекне и ще освободи ароматите си. Те ще стимулират вкусовите ви рецептори и дегустирането ще бъде по-ефективно.

Съвети при дегустация

Когато дегустирате няколко различни вида шоколад, винаги започвайте от този с по-нисък процент какаово съдържание, като постепенно преминавате към този с най-високо.

- Съхранявайте шоколада на сухо, тъмно и хладно място, за да предотвратите побеляването и да запазите качеството му.
- Ограничете се до шест вида шоколад за една дегустация. Опитвайте по две парченца на човек. Ако дегустирате по повече, ще се наситите и няма да можете да оцените вкусовете на следващите видове. Ако искате да опитате повече от шест вида, направете почивка от 15 минути, преди да продължите с втората сесия.
- Ако имате проблем със съня, не яжте шоколад преди лягане.
- Вкусовите рецептори са най-свежи сутрин. Рано през деня в устата ви има по-малко остатъчни вкусове, които биха попречили на способността ви да дегустирате.
- Не дегустирайте на празен стомах, нито когато сте преяли. Хапнете леко ястие и изчакайте достатъчно време, за да се изчистят вкусовете в устата ви, преди да започнете дегустацията.
- Не забравяйте да контролирате ежедневния си прием на калории, когато дегустирате шоколад. Ограничете се от друга високо калорична храна и се насладете на дегустацията.

продължава на стр. 7

Натурални заблуди

Производителите на храни злоупотребяват с маркетинговите трикове

Ако се направи изследване коя дума най-често се среща върху етикетите на храни, „натурален“ ще остане без конкуренция, както и производните ѝ – чист, свеж, истински и др. Защо това твърдение е подвеждащо? Много просто – няма легитимна дефиниция кога даден продукт е натурален и кога не е, нито определение на този термин. В случай, че решим непременно да научим какво значи твърдението „натурален“ върху етикета, трябва да се свържем с производителя на конкретната стока, да го попитаме какво е неговото определение на думата и да се доверим.

Много често потребителите бъркат „натурален“ с „органичен“, което е добре дошло за производителите. Терминът „органичен“ обаче заслужава повече доверие, защото се поставя само върху храни и продукти, произведени по определени стандарти и получили общоевропейски сертификат. Има организации, които следят производителите, получили сертификата, да спазват изискванията му.

И все пак – какво е натурален? Натурално може да е месото, преди да му се прибавят подобрители, оцветители или

консерванти. Често влизаме в магазина и си мислим, че купуваме съвсем „натурално“ пилешко месо, докато в него всъщност са прибавени солена вода или пилешки бульон, за да тежи повече.

Колкото и да е абсурдно, думата „натурален“ може да се срещне дори върху етикета на замразена пица полуфабрикат. Обяснението на производителя – съдържала натурални съставки като прясно месо. Твърдението обаче е подвеждащо, защото носи посланието на „чисто“, „естествено“ и „полезно“ за храна, която съдържа много консерванти, високи количества сол или други подобрители.

Съмнението за „натурален“ продукт остава, ако той съдържа лимонена киселина или калциев хлорид. Производители спорят, че думата „натурален“ може да се постави на етикета, ако киселината е придобита в следствие на естествен процес на ферментация. Как обаче потребителят да разбере, четейки само етикета, дали ли-

монената киселина е органична или произведена в завод?

Какви са решенията на този проблем? На първо място в нормативната уредба на страната трябва да се появи определение на това „що е то натурално?“ По презумпцията законът се изработва, за да даде отговор на актуалните потребности и проблеми на обществото. А проблемът със злоупотребата на термина „натурално“ придобива все по-големи мащаби, защото потребителите все по-често търсят качествени и чисти продукти. Докато това се случи и законодателят реши да отговори и на тази актуална тема, ние като потребители трябва да се насочим към продукти, за които със сигурност знаем, че са органични. Ако държите на природните продукти, може да пазарувате био храни от ферми в България, които имат нужните сертификати за органично производство. Може да купувате и козметика, която носи определените отличителни знаци на органична продукция.

Често
потребителите
бъркат
„натурален“
с „органичен“

продължение от стр. 6

Почувствайте аромата

Дегустирайки различни видове шоколад, ще откриете богато разнообразие на аромати и есенции. Някои от широко разпространените аромати са на плодове, ядки, подправки или алкохол. Отделете повече време и усетете как ухае всяко парченце, което опитвате. Постепенно ще започнете да различавате съставките и дори ще можете да се ориентирате в кой регион е произведен.

Дегустация на шоколад

Усетете вкуса

Качественият шоколад трябва буквално да се „топи“ в устата ви (температурата му на топене е 36,5 градуса) и да има наситен вкус. Не е нужно да го дъвчете, просто го оставете да се разлее и да го почувствате със сетивата си. Изследвайте консистенцията му. Добрият шоколад може да бъде гладък или леко зърнест, като има наситен и кадифен оттенък. При нискокачествения шоколад остава лепкав и мазен привкус.

Дегустирайте

Накрая е моментът да дегустирате. Може да сдъвчете леко парченцето шоколад, но само няколко пъти. Ако го оставите да се разтопи в устата ви обаче, ще можете да усетите вкуса по-добре и

за по-дълго време. Той може да е същият като аромата, който сте доловили преди това, а може да бъде и съвсем различен. Обърнете внимание на усещането, което ви носи и как то се променя с процеса на разтапяне.

Завършек

Когато вече не е останал шоколад в устата ви, а само леки нюанси и привкус, това се счита за „завършек“ на шоколада. Качественият шоколад трябва да има комплексен, интересен завършек, който да не е горчив или неприятен. Краят е важна част от дегустацията, тъй като много от първоначалните вкусове може да са били предизвикани от други съставки на шоколада, а не от качеството и начина на съчетаване на какаото.

Скъпи ли са банкоматите в Европа?

Вижте колко струва да теглите пари с карта в други държави от ЕС

Наскоро Европейският потребителски център - Германия реши да провери какви са таксите за местни граждани в различните европейски държави, ако потребителят тегли пари с карта от банкомат, който не е собственост на банката-издател на картата. Проучването (виж таблицата) беше направено чрез анкети до 28-те други Европейски потребителски центрове във всички държави членки на ЕС, Норвегия и Исландия. Бяха зададени само 2 въпроса – „Каква е таксата за теглене

на пари от банкомат, който не е собственост на банката-издател на картата?” и „Ако тегленето не е безплатно, има ли таван на таксата (законово регламентиран или чрез споразумение от самите банки)?”

Резултатите показват, че в някои държави като Австрия, Швеция, Холандия, Португалия, Ирландия местните граждани не плащат такси при теглене на пари от банкомат, независимо каква карта имат и чия собственост е банкоматът. В Дания е смесено – някои

банки не удържат такси при теглене на пари от чужд банкомат, а други го правят. В Исландия е безплатно само за дебитните карти, а във Франция доскоро е било без такса, но напоследък банките са започнали да правят удържки.

В повечето държави, сред които е и България, таксата при теглене на пари както от собствен, така и от чужд банкомат, зависи от договора на потребителя, вида на картата и тарифата на банката - издател.

Цена за теглене от банкомат в ЕС, Норвегия и Исландия

Държава	Каква е таксата за теглене на пари от банкомат, който не е собственост на банката-издател на картата?	Ако тегленето не е безплатно, има ли таван на таксата (законово регламентиран или чрез споразумение от самите банки)?
Австрия	Няма такса. Безплатно е.	
Белгия	Зависи от договора и от типа на банковата карта. Ако в договора на клиента не е предвидено безплатно теглене от банкомат на друга банка, таксата е малка сума от няколко евра.	Няма законово регламентиран таван, нито доброволно споразумение.
България	Няма общо правило. Зависи от банката – повечето банки удържат такса на потребителя, дори когато тегли от банкомат на банката-издател на картата. Обикновено тегленето от банкомат на друга банка е по-скъпо.	Няма таван на таксите – те не са ограничени нито от закона, нито доброволно.
Кипър	Ако потребителят тегли от банкомат на банката-издател с дебитна карта, няма такса. С кредитна карта, независимо дали банкоматът е собствен или чужд, таксата е 4.20-4.40 евра. Теглене с дебитна карта от чужд банкомат се таксува по 2.50-2.70 евра.	Няма закон, нито доброволно определен таван за таксите.
Чехия	Таксите зависят от банката-издател на картата и договора. Също като в България, повечето банки имат такси за теглене на пари дори от собствен банкомат.	Няма таван.
Дания	Зависи от банката и от договора. В някои случаи е безплатно да се тегли от чужд банкомат, в други се плаща такса.	Няма ограничение за таксите – нито доброволно, нито от закона.
Естония	Зависи от банката – таксата варира от 50 евра до 1 евро+2.5% от парите, които са изтеглени.	Не е определен таван за таксите.
Финландия	Потребителите плащат такса винаги, когато теглят от банкомат на друга банка. Сумата зависи от договора и банката-издател на картата.	Няма таван на таксите, но по закон е задължително преди тегленето на пари на банкомата да се изписва предупреждение към потребителя, че ще бъде таксуван и трябва да се информира в банката-издател на картата си за цената на услугата.
Словакия	В Словакия има фиксирана такса, която всеки потребител плаща, когато тегли от банкомат на друга банка – 1.50 евра.	Няма законово определен таван.
Словения	В Словения тегленето от банкомат на друга банка е платено – 9 от 18 банки взимат между 35 и 50 евра за услугата.	Няма таван.
Испания	В Испания има три различни мрежи, които обслужват банкомати в страната. Всяка банка работи само с една от тези мрежи. Таксите при теглене от банкомат не зависят от банката-издател на картата, а от банкомата. Ако теглиш от банкомат, с който своята банка има договор, е безплатно. В противен случай се плащат такси.	Няма таван на таксите, но е задължително да се изписва съобщение на банкомата, че тегленето ще се таксува, ако то не е безплатно.
Швеция	В Швеция тегленето на пари от банкомат на друга банка е безплатно.	

Почти в никоя държава няма таван (законово регламентиран или установен чрез доброволно споразумение между самите банки) за таксата, с която се облага тегленето на пари от банкомат, който не е собственост на банката-издател на картата. Изключение прави Германия, където таксата не може да бъде по-висока от 1.95 евро за едно теглене.

Съвети при ползване на банкови карти в чужбина

1. Ако ви предстои пътуване в Европа, искате да теглите пари от банкомат в чужбина, но се чудите колко ще ви удържат, проверете тарифата на българската банка-издател на

картата ви. В тази тарифа, в зависимост от вида на картата ви (кредитна, дебитна и др.), са описани подробно таксите при теглене от собствен банкомат (АТМ), от друг банкомат, при теглене на пари от АТМ в чужбина и др. Българските банки са длъжни да публикуват актуалните си тарифи в интернет, така че проверете в сайта на банката си тарифата за вашата карта. Така ще сте информирани предварително колко ще платите.

2. Преди да заминете, поискайте потвърждение от банката-издател на картата ви, че с нея ще можете да теглите пари и да плащате в магазини и хотели в други държави. Предупредете банката, че ще правите тегления от чужбина по време на пътуването си. В противен случай има опасност тя да замрази

плащанията ви от съображения за сигурност (някои банки блокират картите, когато открият необичайни модели на разходите).

3. За да намалите размера на таксите за теглене от банкомат в чужбина (които са по-високи от тези в България), изтеглете еднократно по-голяма сума, вместо да посещавате банкомат няколко пъти и всеки път да ви удържат комисионна.

4. Имайте предвид, че повечето карти са с дневен лимит на парите, които можете да изтеглите (обикновено до 400 лева дневно).

5. Носете си пари в брой за всеки случай, особено ако пътувате в държави като Гърция и Ирландия. Там банките често стачкуват и спират всички разплащания.

Великобритания	Не са посочени данни.	
Малта	Няма такси за теглене на пари от друг банкомат, но само за картите, предназначени да се използват на територията на Малта. Ако се теглят пари с универсални карти като Visa или Mastercard, има такса.	Липсата на такси за местни карти е плод на споразумение между малтийските банки. За другите такси няма регламент.
Холандия	Тегленето от банкомат на друга банка е безплатно.	
Норвегия	Банката има право сама да реши дали да таксува потребителя при теглене на пари от банкомат на друга банка. При някои банки е безплатно, други таксуват потребителя с 1 евро.	Няма регламент и таван за таксите.
Полша	Няма данни	
Португалия	Безплатно е.	
Румъния	Някои банки може да предлагат специални условия, но в общия случай при тегленето от банкомат на друга банка се удържат такси.	Няма регламент или споразумение.
Ирландия	Няма такси за теглене от банкомат на друга банка.	
Италия	Потребителите плащат такса, която зависи от договора им с банката-издател на картата.	Няма таван на таксите.
Латвия	Потребителите плащат такса, но някои банки са част от един и същ консорциум и в рамките на тяхната мрежа е безплатно.	Няма ограничение.
Литва	Потребителите плащат такси, които зависят от условията по договора им с банката-издател на картата.	Без лимит.
Люксембург	Обикновено потребителите плащат такса при теглене от чужд банкомат, която зависи от условията на банката-издател на картата. Тази такса е различна, но се движи между 0.50 и 1.50 евро.	Няма лимит на таксите.
Франция	Ситуацията във Франция се променя. Доскоро е било безплатно да се теглят пари от чужд банкомат, но напоследък някои банки са въвели такси. Все пак в повечето случаи е безплатно.	Няма официално ограничение.
Германия	Като цяло е платено да теглиш пари от банкомат на друга банка. В няколко мрежи от банки, които имат споразумения помежду си, е безплатно (ако теглиш от банкомат на банка-партньор).	Има законово регламентиран таван – таксата не може да бъде по-висока от 1.95 евро за едно теглене.
Гърция	Винаги се удържа такса при теглене от чужд банкомат между 2.50 и 3 евро.	Няма законов регламент за таксите.
Унгария	Няма данни	
Исландия	При използването на дебитни карти няма такса при теглене на пари нито от собствен, нито от чужд банкомат. И обратното – при използването на кредитни карти, винаги се плащат такси за теглене – и от собствен банкомат, и от чужд.	Няма таван на таксите.

Типов хляб

Ще бъдем ли по-доволни от хляба на трапезата си след като вече имаме новия Утвърден стандарт за хляб „България“? В нашия тест са обхванати 10 марки типов хляб

Темата за качеството на хляба в България е една от най-дискутираните през последните няколко години. Сред главните причини за това е, че потребителите нямат доверие в качеството на продуктите на пазара. В търсене на решение на този проблем през 2011 година бяха приети нови утвърдени стандарти (УС) за три вида хляб – „Бял“, „Типов“ и „Добруджа“. Прилагането им не е задължително, но дава възможност за по-ясно разграничаване на продуктите от потребителите. Стандартът помага и на нас в усилията да ви предоставим по-пълна информация за качеството на предлаганите на пазара продукти. Всеки един от тест-ваните от нас хлябове може да се съпостави с изискванията на стандарта и по този начин да се придобие най-добра представа за предлаганото.

В настоящето изследване, осъществено от колектив от УНСС – София, ПУ „П. Хилендарски“ и АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ по проект на тема „Устойчиво

потребление в България – промяна на моделите“, са изследвани 10 различни марки типов хляб. Те са сравнени по основните физикохимични показатели за качество, заложи в Утвърдения стандарт „България“ за Хляб „Типов“, като по този начин получавате възможност да направите информиран избор на пазара. Конкретните стойности на показателите за качество на изследваните марки типов хляб са представени в таблицата.

Хлябът, с високото си съдържание на сухо вещество (над 50%), е пример за един от най-концентрираните хранителни продукти, основна храна за значителна част от населението на света. Около една трета от калоричността на приеманата храна през деня се формира от хляба. В него се съдържат лесно усвоими ценни хранителни вещества като въглехидрати, белтъчини, минерални соли, витамини и други.

**Хлябът е
един от най-
концентрираните
хранителни
продукти**

Водно съдържание

Съдържанието на вода в хляба зависи от температурата и продължителността на изпичането, от продължителността и условията на съхранението. От данните за водното съдържание в хляба е определен процентът сухо вещество, което съгласно изискванията на УС трябва да е не по-малко от 58,0%. Водното съдържание в изследваните марки типов хляб варира от 32,9% (при хляб „УниПек“) до 37,8% (при типов хляб – „Заря 2000“ АД) и съответно сухото вещество е от 67,1% (при типов хляб „УниПек“) до 62,2% (при „Заря 2000“). Всички изследвани марки отговарят на изискванията за съдържание на сухо вещество от стандарта.

Друг показател, характеризиращ качеството на хляба, е влага на средината, която според изискванията на стандарта трябва да е не повече от 48,0%. Определената влага на средината варира от 40,0% (при хляб „Златна Добруджа“) до 45,3% (при хляб „МИО“ и хляб „Нилана – Болярски“). При всички изследвани марки типов хляб установената влага на средината е под 48,0% и при този показател няма отклонение от изискванията по стандарта.

Киселинност

Киселинността на хлебната среда е важен показател за качеството на хляба и зависи от редица фактори, но в най-голяма степен – от режима на ферментацията. Киселинността се обуславя главно от млечната и оцетната киселина, които се образуват в процеса на ферментацията на тестото, вследствие на биохимични процеси. По показателя киселинност изследваните продукти отговарят на изискванията от Утвърдения стандарт за типов хляб (киселинност от 1,5 до 3,5 градуса по Нойман). С най-висока киселинност е хляб „УниПек“ (3,5 градуса по Нойман), следван от типов тостерен хляб „Златна Добруджа“ (3,2 градуса по Нойман). Изследванията върху физикохимичните показатели на хляба са проведени през месец май и юни, и въпреки че се допуска увеличаване на киселинността с 1 градус по Нойман за периода 01.05. до 30.09, не е установено повишаване.

Сол

В стандарта за типов хляб регламентираната стойност за съдържание на готварска сол е 1,2 g на 100 g продукт. Изследването ни показва, че по-голяма част от марките типов хляб съдържат стойности много близки до посочената в стандарта. С по-ниско съдържание на

сол са тостерен хляб „Златна Добруджа“ и хляб „МИО“ (1,0%).

В маркировката на хляба не е включена информация за съдържанието на сол, тъй като производителите не са задължени да изписват количеството й върху опаковките. Изключение е маркировката на типов тостерен хляб „Златна Добруджа“, където е обявено съдържание на натрий – 375,8 mg на 100 g продукт, а преизчисленото количество на натрий от установеното съдържание на натриев хлорид в тази марка типов хляб е 380 mg на 100 g продукт – стойност, близка до тази, посочена на етиката.

Пепел

Съдържанието на пепел в самия продукт е от 1,3% (типов хляб „МИО“) до 1,7% (типов хляб „УниПек“). Не е установено завишено количество на пепел в изследваните продукти – по литературни данни съдържанието на пепел в хляба е от 1,3 до 1,6%.

Освен показателите, заложили в Утвърдения стандарт „България“ – водно съдържание, влага на средината, киселинност и сол, сме изчислили енергийната стойност на продуктите, съдържанието на белтъчини, мазнини и въглехидрати. Данните по тези показатели може да сравните в таблицата (виж стр. 12–13).

Полезно

Хлябът, произвеждан по Утвърден стандарт „България“, ще се обозначава със следното лого:

Любопитно

Как тестваме?

Измерване на пепелното съдържание

За целта определено количество проба от продукта се поставя в муфелна пещ и се изгаря до получаване на пепел. След това пепелта се претегля много точно на везна. Полученият резултат се изчислява спрямо теглото на първоначалната проба и се изразява в проценти.

Полезни съвети при избор на хляб

- Когато пазарувате, оглеждайте хляба за евентуални белези във външния му вид.
- Внимавайте с продукцията на т.нар. гаражни производители - тяхното производство често е придружено с ниска хигиена и използване на заблуди за качествата на произвеждания хляб.
- Избягвайте да пазарувате хляб от сергии на открито и от магазини с лоша хигиена. Непакетиран хляб е индикатор за лоша хигиена.
- Обръщайте внимание не само на цената, а на съотношението грамаж/цена.
- Винаги се информирайте за срока на годност. Не допускайте да ви бъде "пробутан" хляб с изтичащ срок на годност.
- Съхранявайте хляба правилно.

Муфелна пещ

„Златна Добруджа“
Типов тостер
1,45 лв./kg

Типов хляб
Нарязан
1.49 лв./kg

**„Нилана - типов
Болярски“
1.75 лв./kg**

**„Типов хляб“ –
Заря 2000
1.77 лв./kg**

„Симид тост“
1.79 лв./kg

Тест типов хляб				Информация от производителя (според етикета)					
Марка	Производител	Търговец	Цена за килограм	Енергийност kJ/100g	Белтъци g/100g %	Въглехидрати g/100g %	Мазнини g/100g %	Влакнини (фибри) g/100g %	Общи захари g/100g %
„Златна Добруджа“ Типов тостер – 600 g	Савимекс ЕООД,	Карфур	1,45 лв./kg		8,0	46,6	2,5	1,6	-
Типов хляб Нарязан - 700 g,	“МИО” ООД	Т – Маркет	1.49 лв./kg	230,4 kcal	8.2	45,8	1,6		-
„Нилана - типов Болярски“ – нарязан хляб – 650 g	“Хлебни изделия”	Фантастико	1.75 лв./kg	240,0 kcal	8,0	46,6	1,7		-
Типов хляб – „Заря 2000“ АД - 700 g	„Заря 2000“ АД	Фантастико	1.77 лв./kg						-
„Симид тост“ – 550 g Симид – типов	„Хебър“ ЕАД,	Фантастико	1.79 лв./kg	232,00 kcal	6,20	48,42	1,50	3,70	-
„Симид – типов“ – 700 g	“Хлебни изделия – Лозенец“ АД	Т – Маркет	1.64 лв./kg	217,00 kcal	7,35	44,61	0,98	4,20	-
Хляб Типов „УниПек“ Хлебни изделия Без консерванти 600 g	„УниПек“ ООД гр.	Фирмен магазин – Младост 1	1.50 лв./kg	217 kcal/907 kJ	7,29	48,45	1,16	4,22	-
Типов хляб „Елиаз – нарязан“ - 600 g	„Елиаз“ Хлебозавод Горубляне 1990 Произведено от „Елиаз“ ООД за Максима България ЕООД	Т – Маркет	1.65 лв./kg	238,27 kcal/ 996,9 kJ	7,16	48,76	0,95		-
Хляб типов Софийски „Стратос“ - 700 g Без консерванти	„Стратос“ ООД	Пени Маркет	1.41 лв./kg	229 kcal	7,8	44,6	1,5		-
Хляб типов нарязан 650 g	„Хлебни изделия Подуене“ АД	Пени Маркет	1.49 лв./kg						-
Минимални изисквания на Утвърден стандарт „България“, хляб „Типов“									
ЛЕГЕНДА: В зелено са отбелязани всички стойности, които покриват изискванията на Утвърден стандарт „България“, хляб „Типов“									

„Симид – типов“

1.64 лв./kg

Хляб Типов
„УниПек“

1.50 лв./kg

Типов хляб „Елиаз –
нарязан“

1.65 лв./kg

Хляб типов
Софийски

1.41 лв./kg

Хляб типов
нарязан

1.49 лв./kg

Резултати от тестовете

Енергийност kcal/100 g (kJ/100 g)	Въглехидрати, %	Общи мазнини, %	Общ белтък, %	Обща пепел, %	Сухо вещество, %	Сол готварска, g на 100g продукт	Киселинност, в градуси по Нойман	Влага на средната %
257 (1075)	46,5	2,5	7,54	1,31	67,0	1,0	3,2	40,0
233 (977)	45,3	0,9	6,79	1,14	62,6	1,0	1,8	45,3
234 (977)	43,3	1,4	7,56	1,52	62,5	1,2	2,5	45,3
233 (975)	44,3	1,2	7,18	1,37	62,2	1,2	2,4	44,5
242 (1015)	44,6	1,8	6,85	1,52	65,0	1,3	2,0	40,51
233 (975)	45,9	0,7	6,50	1,26	63,0	1,3	1,4	44,6
244 (1021)	44,7	1,3	7,44	1,88	67,1	1,2	3,5	41,8
236 (988)	45,9	0,9	7,28	1,40	63,1	1,2	2,7	44,6
231 (967)	44,7	0,7	7,48	1,45	62,4	1,4	2,6	43,7
234 (978)	45,0	0,8	7,47	1,40	63,1	1,2	2,7	43,9
					Над 58,0	до 1,2	1,5 – 3,5	до 48,0

Как тествахме?

В съвместния тест на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ и Университета за национално и световно стопанство и ПУ „П. Хилендарски“ са включени: 10 марки български типов хляб

Закупуване на тестваните продукти: май 2011

Тествани са следните показатели:

Енергийна стойност
Съгласно Наредба №23/2001 на МЗ

Въглехидрати
Съгласно Наредба №23/2001 на МЗ

Общи мазнини
БДС 3412-1979 Хляб и хлебни изделия. Правила за вземане на проби и методи за изпитване

Общ белтък
БДС 13490:1976 Зърно. Метод за определяне съдържанието на протеин

Сухо вещество
БДС 3412-1979 Хляб и хлебни изделия. Правила за вземане на проби и методи за изпитване

Обща пепел
БДС ISO 2171:1993 Зърнено-житни култури и продукти от смилането им. Определяне на обща пепел

Съдържание на готварска сол (NaCl)
БДС 3412-1979 Хляб и хлебни изделия. Правила за вземане на проби и методи за изпитване

Киселинност
БДС 3412-1979 Хляб и хлебни изделия. Правила за вземане на проби и методи за изпитване

Батерии за еднократна употреба

Покупката на батерии често се счита за дребен разход и рядко се замисляме колко пари ще похарчим. Тестът ни обаче показва, че информираният избор си заслужава.

Батериите за еднократна употреба дължат своята популярност на някои основни характеристики като: готовност за използване и пълен капацитет веднага след изваждане от опаковката им, висока енергийна плътност и продължително съхраняване при минимална загуба на капацитет в сравнение с акумулаторните батерии. Тези качества са ценни при употребата им при уреди, за които гарантираната работоспособност на батерията е най-важна. Основният им недостатък в сравнение с акумулаторните е, че те трябва да се подменят, когато зарядът им спадне. Наред с батериите от тип АА, тестът на които публикувахме в предишния брой, много популярни са и батериите от тип ААА. В последните години се установи тенденцията все повече производители на електроуреди, използващи батерии, да залагат на тази с размер ААА. С такива работят повечето MP3 плейъри, дистанционните на телевизори

и климатици, дори и някои малки детски играчки. Този тип батерии предлагат висок заряд като по-големите от типа АА, но същевременно са по-компактни, пестят пространство и са доста по-леки. Полезният капацитет на една батерия обаче силно зависи от нейната конкретната употреба. Например при постоянно натоварване с малка сила капацитетът на батерията е значително по-голям, отколкото когато работи в режим на циклично натоварване със силен ток. Тоест, един и същи тип батерия би издържала много по-дълго в дистанционното на телевизора ви или в електрическата ви четка за зъби, отколкото в играчката на детето ви. Съвременните уреди са устроени да черпят приблизително постоянна мощност от батериите, като при спадане на захранващото напрежение се увеличава силата на тока. Важно влияние за капацитета на батерията оказва и нейното остаряване – при продължителен прес-

той, дори без да се употребява, батерията губи от своите възможности. Така че, ако намерите залежали батерии вкъщи или се съмнявате, че някои батерии са остарели още в магазина – просто не ги купувайте и не ги използвайте.

Най-често срещаните батерии за еднократна употреба, предлагани на пазара, са различни по големина, форма и заряд. Всяка батерия има означения, които е желателно да познавате, за да се ориентирате лесно при избора си.

Видове батерии според химическия състав	Характеристика
Цинк-въглеродни батерии Означава се с „R” Среща се още: “Heavy Duty” “Super Heavy Duty”	• Евтини • Нисък капацитет (2-3 пъти по-малък, отколкото при алкалните батерии) • Подходящи за уреди с нисък разход (малък радиоприемник, джобно фенерче или стенен часовник, дистанционно, аларма или звънец) • Неподходящи за уреди с висок разход и циклично натоварване като фотоапарат, например (някои цифрови фотоапарати дори не могат да се включат) • Саморазреждат се и без употреба – около 4 % годишно.
Алкални и литиеви батерии Означава се с „LR”	• По-скъпи от цинк въглеродните, но евтини в сравнение с акумулаторните батерии, но по-скъпи от цинк-въглеродните • Висок капацитет • Подходящи за уреди с висок разход (MP3 плейър, CD плейър (дискмен), фотоапарат, джобен телевизор, преносима електронна игра, механични играчки и с дистанционно управление) • Около 5-7 години срок на годност без употреба (разреждат се с около 2% годишно)

Тест Батерии ААА

Марка	Модел
Sony	Stamina Plus
Toshiba	Alkaline
MAX Power	Alkaline
Panasonic	Pro Power
Duracell	Turbo
Konnoc	Super Alkaline
Varta	High Energy
ЛЕГЕНДА: Бележки:	

Най-новата технология в производството на алкалния тип батерии е **литиевата**. Литиевите батерии са най-издръжливите, но и най-скъпите батерии с размери както AAA, така и AA. Те са специално разработени за по-новите високотехнологични устройства – цифрови камери и фотоапарати, MP3 плейъри, портативни LCD-TV или DVD устройства. Този тип батерии са изключително леки, могат да работят сполучливо при ниски температури, няколко пъти по-издръжливи са от алкалните батерии при употреба в цифрови фотоапарати със светкавица.

За да се ориентираме от какви батерии има нужда даден уред често пъти се налага да четем инструкциите за употреба, но и там ще намерим различни означения, които доста биха озадачили и затруднили обикновения потребител. За да избегнете недоразумения в магазина, а и доста нерви след несполучливата покупка е добре да познавате многобройните означения, които се използват.

Означение на етикета (Размери (мм.) Височина x Диаметър)	Име по IEC (Международната електротехническа комисия)	Име по ANSI (Американския национален институт по стандартизация)	Други срещани наименования	Стандартен капацитет (mAh)
AAA (44.5 x 10.5)	LR03 (алкални) R03 (цинк-въглеродни) FR03 (Li-FeS ₂) HR03 (NiMH) KR03 (NiCd) ZR03 (NiOOH)	24A (алкални) 24D (цинк-въглеродни) 24LF (Li-FeS ₂)	Micro Microlight MN2400 MX2400	1200 (алкални) 540 (цинк-въглеродни) 800–1000 (NiMH)

Избор на батерия

След като стана ясно, че съществуват батерии с различен химичен състав и възможности, то възниква въпросът за какви нужди да използваме различните видове. Не е необходимо да си давате парите за алкални или литиеви батерии, ако ви трябва просто батерии за дистанционното на телевизора, климатика или часовника на стената. В такива случаи е по-добре да си купите от обикно-

вените цинк въглеродни батерии (означени с R), тъй като консумацията при тези уреди е изключително ниска и дори обикновените батерии, които са евтини, издържат достатъчно дълго. За фотоапарата, преносимия музикален плейър или детското влакче обаче, ще ви трябва непременно алкални (означени с LR) или литиеви (означени с FR) батерии. Тези устройства консумират повече ток

Sony Stamina Plus

Toshiba Alkaline

MAX Power Alkaline

Panasonic Pro Power

Duracell Turbo

Konnoc Super Alkaline

Varta High Energy

						Резултати от изпитванията					
Произ- ведена в:	Търговец	Годна до	Цена на опаковка в лева	Брой батерии в опаковка	Цена за 1 батерия в лева	Представяне		Функционалност спрямо цената		Енергия mWh за 1 лев	
						Продължи- телно натоварване *	Тежък режим **	Продължи- телно натоварване	Тежък режим	Продължи- телно натоварване	Тежък режим
Индонезия	Фантастико	2016	4,99	4	1,24	●●●●●	●○○○○	●●●●●	●○○○○	170,33	74,98
Индонезия	Фантастико	2013	2,19	2	1,09	●●●●○	●●○○○	●●●●○	●●○○○	185,23	126,37
България	Фантастико	2013	1,69	2	0,84	●●○○○	●●○○○	●●●○○	●●○○○	237,09	131,18
Белгия	Фантастико	2018	5,29	4	1,32	●●●●○	●●●●●	●●●●○	●●●●●	155,23	172,18
Белгия	Техно Маркет	2017	5,79	4	1,44	●●●●●	●●●●○	●●●●○	●●●●○	143,63	136,31
Китай	Баумакс	2013	2,79	4	0,7	●○○○○	●●○○○	●○○○○	●●○○○	236,92	158,22
Германия	Баумакс	2016	5,59	4	1,39	●●●●●	●●●○○	●●●●●	●●●●●	152,54	133,78

Ценките от тестовите са по скалата: ●○○○○ - най-ниска оценка, ●●●●● - най-висока оценка

* Тест имитиращ **продължително натоварване в периодичен импулсен товар** – (светкавица, фотоапарат, дистанционно, MP3)

** Тест имитиращ **постоянно натоварване в тежък режим** (детски играчки, писти, фенерчета, видеокамери)

продължение от стр. 15

и продължително се използват, което налага употребата на по-издръжливи батерии. Но не забравяйте, че литиевите са доста скъпи. Когато става дума за избор на алкални батерии, то прави впечатление широкия ценови диапазон, в който те се предлагат – от 3,38 до 5,79 за 4 броя. След изпитването на 7 вида алкални батерии се оказа, че както цената, така и възможностите на различните марки са разнообразни. Не всички са достатъчно надеждни, имайки предвид разликите в цените им. Затова ние препоръчваме да се ориентирате по издръжливостта на батерията или по цената на енергията, която произвежда. Резултатите можете да видите в таблицата на стр. 14.

Полезни съвети:

- За да направите най-добрата покупка, ориентирате се по издръжливостта на батерията или по цената на енергията, която произвежда.

- Никога не прегрявайте батериите! Не опитвайте да презареждате батерии за еднократна употреба. Тогава рискувате те да прегреят и могат да предизвикат дори пожар. Прегряването на батериите съкращава и живота им.

- Правилното съхранение на батериите на сухо и хладно място е из-

ключително важно за техния живот. Хладилникът обаче не е най-подходящ за целта, поради високата влага в него.

- Не смесвайте различни видове батерии при употреба в един и същ уред! Стара с нова, различни марки или батерии с различен химически състав не е никак добре да се смесват, тъй като се нарушават капацитетът и животът на самата батерия. Никога не смесвайте батерии за многократна с батерии за еднократна употреба.

- Батериите за многократна употреба могат да се рециклират. Рециклирането на батериите представлява и грижа за околната среда.

Любопитно Как тестваме?

Тест „силно постоянно натоварване“

Този тест измерва капацитета на батерията при „силно постоянно натоварване“. По този начин се симулира работата на дигитална видео камера.

Батериите се разреждат чрез прилагане на постоянно разреждане при натоварване от 2.2 Ω.

Този тест се прилага едновременно върху 5 екземпляра от дадена марка, като се следи и за равномерността на изчерпване на заряда на батериите. Батерията се счита за годна за употреба до достигане на праг на напрежение от 1 волт и за негодна, когато крайното напрежение падне до 0,9 волта.

Околна среда

Не забравяйте, че батериите са един от най-сериозните замърсители на околната среда и затова не трябва да се изхвърлят в кофата за боклук! Веднъж попаднали на сметището, с времето те се дезинтегрират и започват да отделят отровни вещества, които проникват в почвата. Именно поради тази причина, ако имате екологично мислене и искате да опазите природата, най-разумно е да използвате акумулаторни батерии. Но и те имат край на живота си и все някога ще се наложи да изхвърлите и тях. По възможност винаги го правете в обозначените за това места, за да попаднат в завод за рециклиране, а не в природата.

Трябва да знаем, че във всеки магазин, който продава батерии, трябва да има обособено място за събиране на стари батерии, които впоследствие се третират по безопасен за околната среда начин.

За какво да следим

Препоръчваме ви при покупка да проверявате каква информация е поставил производителят на опаковката. Там трябва да присъстват марка и вид на батерията, номинална мощност на батерията, код на типа на батерията, срок на годност. Някои производители поставят на опаковката си и екологична информация, например дали батерията съдържа живак или кадмий, има ли други тежки метали, както и предупреждение, че батериите не трябва да се изхвърлят в кофата за боклук. Производителите често поставят предупредителни символи и твърдения за съдържание на отровни вещества и за предпазване на малките деца.

Как тествахме?

В теста са включени 7 модела алкални батерии, размер AAA.

Тествани модели:

Sony Stamina Plus, Toshiba Alkaline, MAX Power Alkaline, Panasonic Pro Power, Duracell Turbo, Konnoc Super Alkaline, Varta High Energy

Закупуване на тестовите модели:
май 2011

Проучване на цените: май 2011

Тествани са следните показатели:

Тест, имитиращ натоварване в краткотраен импулсен режим (симулиране на фотоапарат със светкавица)

Измерени са:

Достигане на праг за правилна работа на електронни компоненти - 1 V
Достигане на нефункционалност - ниво 0.9 V
Средно разсейване в групата

Оценени са:

Пълноценност (Нормална работа на електронни компоненти)
Функционалност
Равномерност на изчерпване при продължително използване на няколко батерии
Равномерност на изчерпване при голямо натоварване на няколко батерии

Тест, имитиращ постоянно натоварване в тежък режим – (симулиране на видеокамера)

Достигане на праг за правилна работа на електронни компоненти - 1 V
Достигане на нефункционалност - ниво 0.9 V
Средно разсейване в групата

Джобните видеокамери

Удобството на джобните камери или високите резолюции и многото функции на по-големите камери? Ако сте наясно какви са вашите нужди, нашият тест може да ви помогне при избора.

Джобната видеокамера представлява устройство, работещо без записваща лента, което може лесно да бъде пренасяно в джоба ви. Повечето са големи колкото мобилен телефон. Какви функции предлагат този тип устройства?

Запис с едно докосване

Обикновено на самото устройство можете да намерите бутони за бързо пускане и спиране, превъртане и възпроизвеждане на запис. Използването им е максимално улеснено, като при някои модели се свежда само до едно докосване за определено действие. Това силно намалява възможността да се объркате при работа с устройството. Важно е да сте наясно, че при повечето модели възможностите за регулиране на настройките на камерата и картината са доста ограничени или дори липсват.

Увеличение

Главен пробен при повечето такива устройства е невъзможността да използвате оптично увеличение. Предлага се само дигитално увеличение, обикновено не повече от 2 пъти. Дигиталното увеличение влияе негативно върху качеството на картината на заснетия клип и понякога дори води до нефокусирани кадри.

Авто фокус

Малко модели на пазара притежават функцията авто фокус. Дори и когато я имат, кадрите, направени с авто фокус са с по-ниско качество и невъзможност за фокусиране от по-близо разстояние.

Качество на клиповете

Разбира се, че няма да можете да заснемате видеоклипове със същата разделителна способност и качество, както с по-голяма HD камера, но ако става въпрос за любителски видеоклипове от екскурзия или парти, които можете да качите в YouTube, качеството е приемливо. Дори тези джобни устройства, които претендират, че са с висока разделителна способност, се представят слабо при различна осветеност и по-интензивни цветове. Видеоклиповете, заснети с такова устройство, може да изглеждат прилично на компютърен екран, но на голям HD плосък телевизор са доста размазани и с ниско качество.

Въртящи се монитори

Не повече от два-три модела на пазара предлагат функцията въртящ се екран. Въпреки че тази функция може да бъде доста полезна в различни ситуации (например - ако държите камерата над главата си), тя все още е слабо наложена на пазара на тези устройства.

Качество на звука

Джобните камери имат малък вграден микрофон, който обикновено се справя зле, затова не ви съветваме да разчитате на него за добро качество на звука. Може да включите външен микрофон, който значително да подобри качеството на звука.

Качване на видеоклипове в интернет

Когато говорим за качване на видеоклипове в интернет, то тогава малките джобни камери оставят много от по-големите си събратя зад гърба си. Всички от продаваните на пазара устройства са снабдени с USB входове, позволяващи директното им включване към компютъра, както и вградени или записани на диск софтуери за запис и качване на видеоклиповете в интернет в сайтове като YouTube или Facebook.

Съвети при покупката на джобна видеокамера

Нарастването на предлаганите модели все повече повишава и интереса към този тип устройства. Ниската цена, удобството им за употреба, тяхната непретенциозност, както и мобилността им ги превръщат в голям хит сред хората, търсещи устройство за заснемане и качване на клиповете в интернет.

Кое устройство предоставя по-добро качество?

Във време, в което и дигиталните фотоапарати, и мобилните телефони, а дори и музикалните плейъри започнаха да предлагат запис на видео, защо да купуваме още едно устройство с подобни функции? Такъв избор си струва, само ако тези устройства предлагат някои

продължава на стр. 18

www.aktivnipotrebiteli.bg

продължение от стр.17

допълнителни функции. Важно е да отбележим, че в този тест сме включили и няколко мобилни телефона, и един MP3 плейър, чиито вградени камери са толкова добри, че съвсем успешно биха могли да се използват като джобни видеокамери.

Дигитална или джобна камера?

Наистина е трудно да се сравняват големите дигитални камери с техните HD режими и много функции, настройки на изображението, правене на снимки, по-голям зуум и др. с техните по-малки събратя, но въпреки това и те си имат някои преимущества. Джобните каме-

ри са доста по-удобни за пренасяне – не ви трябва специални чанти, големи зарядни и батерии – всичко е направено така, че да е максимално удобно и издръжливо. А качеството им не е чак толкова лошо за средностатистическия потребител. Кое от двете ще предпочетете е въпрос на вкус и може би на необходимост.

Сравнителен тест на видеокамери						Резултати от изследването											
Марка	Модел	Цена в лева	Формат на записаните файлове	Максимална резолюция	Моно или стерео звук	Общо качество на заснемане				Общо качество на заснемане	Качество на звука	Управление на устройството				Трансфер на файловете на компютър	Управление на устройството
						Дневна светлина	Изкуствена светлина	Ниска осветеност	Авто-фокус			LCD екран	Упътване на потребителя	Време за стартиране			
Flip	Flip Ultra HD	310	MP4	1280 x 720	stereo	4,9	4,1	4,0	-	4,3	4,3	3,8	3,5	5,8	5,3	4,2	
Canon	Canon Legria HF S100	1840	-	-	-	5,0	5,0	4,1	3,2	4,5	3,6	-	-	-	-	-	
Canon	Canon Powershot SX20IS	840	-	-	-	4,1	3,7	3,8	3,6	3,8	4,4	-	-	-	-	-	
Flip	Flip Mino HD	430	MP4	1280 x 720	mono	4,7	3,8	3,8	-	4,1	3,9	3,3	3,5	5,3	5,3	4,0	
Kodak	Kodak Zi8	300	MOV	1920 x 1080	mono	4,8	3,6	2,6	-	3,6	3,2	3,2	4,2	5,1	5,1	4,5	
Sanyo	Sanyo Xacti VPC-CG10	-	MP4	1280 x 720	stereo	4,3	3,5	2,8	3,9	3,6	3,6	4,3	5,5	3,8	4,0	4,2	
Sony	Sony Bloggie MHS-PM5K	346	MP4	1920 x 1080	mono	4,7	3,9	2,8	-	3,8	3,8	3,0	2,0	5,3	4,1	3,5	
Creative	Creative VF 0580 Vado HD	-	AVI	1280 x 720	mono	3,8	3,4	2,3	-	3,2	2,6	3,5	2,0	3,2	5,6	4,0	
Canon	Canon Legria FS22	1260	-	-	-	3,8	4,1	3,2	3,0	3,6	3,5	-	-	-	-	-	
Toshiba	Toshiba Camileo S20	185	AVI	1920 x 1080	mono	4,2	3,6	2,4	-	3,4	3,3	3,0	3,0	3,5	3,8	3,5	
Aiptek	Aiptek Pencam Trio HD	-	MOV	1280 x 720	mono	3,7	3,6	3,8	-	3,7	2,5	1,8	2,5	4,4	4,0	3,0	
Nikon	Nikon D5000	1480	-	-	-	3,7	3,7	4,0	-	3,8	2,5	-	-	-	-	-	
Panasonic	Panasonic DMC-TZ7	781	-	-	-	3,7	4,0	2,7	-	3,5	3,0	-	-	-	-	-	
Apple	Apple iPhone 3GS	800	-	-	-	3,1	3,1	2,8	-	3,0	3,7	-	-	-	-	-	
JVC	JVC GC-FM1	-	MOV	1440 x 1080	mono	4,8	3,6	2,8	-	3,7	1,6	2,8	3,3	5,2	2,4	2,9	
Apple	Apple iPod nano	330	-	-	-	2,9	2,9	3,3	-	3,0	2,8	-	-	-	-	-	
Samsung	Samsung I8910HD	700	-	-	-	2,9	2,7	2,4	-	2,7	2,1	-	-	-	-	-	
Nokia	Nokia 5530 XpressMusic	300	-	-	-	2,6	2,5	2,0	-	2,4	2,7	-	-	-	-	-	

Легенда на оценките в теста

Оценките по отделните показатели са по скалата: **1** (най-ниска оценка) **до 6** (най-висока оценка)

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта е от 0 – 100 точки:

> 60 т. – Добра, **51-60 т.** – Задоволителна, **41-50 т.** – Минимална, **< 40 т.** – Слаба

По-добро качество при джобните видеокамери

Всъщност някои от тестовете показват че джобни камери с HD режим, понякога заснемат и по-добри кадри от по-големите си събратя. Но ако имате финансова възможност и по-претенциозни нужди, препоръчваме закупуването на

продължава на стр.20

Батерия		Леснота на употреба на устройството						Общо краен резултат (0-100 точки)	
Време за зареждане	Общо издръжливост на батерията	Оптика	Памет	Софтуер	Свързване с други устройства	Стабилизатор на изображението	Леснота на употреба на устройството		
2,2	4,7	1,6	3,0	4,3	1,9	1,0	2,5	66	
-	-	-	-	-	-	-	-	65	
-	-	-	-	-	-	-	-	60	
4,2	3,5	1,6	2,5	4,3	3,0	1,0	2,6	59	
4,9	3,5	2,9	3,0	4,3	3,7	2,3	3,4	56	
4,8	3,5	6,0	3,0	2,7	3,3	2,3	4,0	55	
4,3	3,6	2,3	4,0	4,3	3,3	2,3	3,3	54	
3,4	4,9	1,6	3,0	4,3	3,7	1,0	2,7	52	
-	-	-	-	-	-	-	-	52	
3,5	4,3	2,3	3,0	4,3	4,2	2,3	3,4	51	
4,5	5,1	1,6	2,5	4,3	4,2	1,0	2,4	50	
-	-	-	-	-	-	-	-	49	
-	-	-	-	-	-	-	-	47	
-	-	-	-	-	-	-	-	43	
3,5	3,0	2,3	3,0	4,3	3,7	2,3	3,1	41	
-	-	-	-	-	-	-	-	39	
-	-	-	-	-	-	-	-	30	
-	-	-	-	-	-	-	-	29	

Flip Ultra HD
310 лв.

Canon Legria HF S100
1840 лв.

Canon Powershot SX20IS
840 лв.

Flip Mino HD
430 лв..

Kodak Zi8
300 лв.

Sanyo Xacti VPC-CG10
=

Sony Bloggie MHS-PM5K
346 лв.

Creative VF 0580
Vado HD --

Canon Legria FS22
1260 лв.

Toshiba Camileo S20
185 лв.

Aiptek Pencam Trio HD
=

Nikon D5000
1480 лв.

Panasonic DMC-TZ7
781 лв.

Apple iPhone 3GS
800 лв.

JVC GC-FM1
=

Apple iPod nano
330 лв.

Samsung I8910HD
700 лв.

Nokia 5530 XpressMusic
300 лв.

продължение от стр. 19

нормална HD дигитална камера, най-вече заради допълнителните функции.

Картинни сензори

Този тип сензори са оптимизирани така, че по-скоро служат за правене на обикновени снимки, отколкото на видеоклипове, тъй като повечето модели фотоапарати вече могат да извършват и двете функции. За джобните камери обаче заснемането на видеоклипове е тяхната основна функция, така че препоръчваме да не очаквате много при заснемане на снимки, тъй като тяхното качество ще е доста ниско.

По-добри оптични лещи на камерите?

Тук големите видеокамери наистина властват на пазара. Съветваме ви да не разчитате на качеството на тези малки апарати. Точно поради малкия си размер, те нямат добра оптика и предоставят единствено дигитално увеличение. Стане ли въпрос за оптика, тези устройства не са правилният избор.

Мобилните телефони или джобните камери са по-добри?

Вероятно вече разполагате с достатъчна за вашите нужди вградена в мобилния ви телефон джобна видеокамера. Купуването на отделно такова устройство може да не е необходимо. И двата вида устройства си имат плюсове и минуси, но в много случаи качеството на камерата на мобилния ви телефон може да се окаже доста по-добро, особено за правене на снимки.

За жалост малко от мобилните телефони на пазара предлагат HD запис на видеоклипове. За сметка на това всички, тествани от нас модели джобни видеокамери, предлагат този вид запис както в 1080p, така и в 720p резолюция. Проблемът при заснемането на такива видеа е, че дисплеят, на който виждате, е доста малък. Повечето мобилни телефони вече разполагат с по-големи дисплеи.

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 18 модела джобни видеокамери.

Закупуване на тестовите модели: 2010

Проучване на цените: Юли 2011

Камери, включени в теста са:

Flip Ultra HD; Canon Legria HF S100; Canon Powershot SX20IS; Flip Mino HD; Kodak Zi8; Sanyo Xacti VPC-CG10; Sony Bloggie MHS-PM5K; Creative VF 0580 Vado HD; Canon Legria FS22; Toshiba Camileo S20; Aiptek Pencam Trio HD; Nikon D5000; Panasonic DMC-TZ7; Apple iPhone 3GS; JVC GC-FM1; Apple iPod nano; Samsung I8910HD; Nokia 5530 XpressMusic

Тествани са следните показатели:

Технически характеристики

Качество на заснемане на изображения и видео – качеството на заснемане при различни условия на осветеност.

Качество на звука

Издръжливост на батерията – време за зареждане и времетраене на снимане в работен режим.

Удобство при работа – качество на оптиката, големина на паметта, работа със софтуера, леснота при свързване с други устройства, качество на стабилизатора на изображението.

Любопитно

Качество на картината на заснемане

За да оценим качеството на картината на джобните камери, ние заснемаме с тях кратки видеоклипове при различни условия на осветеност – дневна светлина, изкуствена светлина и намалена светлина.

Качество на звука на джобните камери

Качеството на звука се измерва, като се записват гласове и музика, след което записът се обработва дигитално през специални уреди, измерващи честотата на звука и нивото на прашене.

Живот на батерията

Батерията се зарежда до напълно заредено състояние, след което устройството се оставя да заснема и се измерва колко дълго работи в работен режим преди напълно да изгасне. Най-добрите устройства издържат до два часа непрекъснат запис. Също така се измерва и дали устройството може да се зарежда добре и през USB кабела.

Пренасяне и качване на клипове в интернет

Измерва се бързината на преместване или копиране на клиповете на компютъра, както и леснотата на боравенето със софтуера на устройството, ако има такъв, и качването им в интернет. В повечето случаи се оказва, че бързината на качване на клиповете в сайтове като YouTube зависи в голяма степен от бързината на работа на софтуера, който качва самия клип в дадения сайт.

Мобилно облъчване

Как да използваме разумно телефона, така че да намалим риска за здравето си

Много изследвания по света се опитват да установят дали употребата на мобилни телефони вреди на човешкото здраве. Мобилните телефони работят на принципа на излъчване и следователно създават радиационен фон около себе си при изпращането на текстово съобщение или провеждане на разговор. Според някои изследователи излъчванията, които се създават при употребата на мобилни телефони, е възможно да предизвикат някои ракови заболявания или поведенчески проблеми, особено при децата. Предлагаме ви няколко начина да намалите нивото на облъчване.

Покупка на телефон

Това е първата стъпка, с която може да намалите вредните влияния и излъчвания на мобилния си телефон. Отскоро на пазара се продават китайски аналози на успешни в маркетингово и техническо отношение мобилни телефони. Най-търсено се оказва китайското менте на известния I-phone. Проблемът на китайските телефони не се ограничава до звуковите неясноти и софтуерни неуредици. Степента им на излъчване надвишава тази на оригинала. Цената им обаче е значително по-ниска и при излагане на показ само опитно око би могло да усети разликата. При производството на тези дубликати не е ясно дали са спазвани някои европейски и международни изисквания за качество, а радиационният фон и нечистотата на звуковия обхват навеждат на мисълта за завишено облъчване на средата около телефона.

Американската организация „Инвайър-ментал груп“, която се занимава с изследване на различни продукти и влиянието им върху човешкия организъм, публикува на сайта си резултати от изследване за степента на облъчване на някои марки телефони. Там всеки може да провери степента на излъчване на своя мобилен телефон и да намери модел с по-ниска степен на облъчване. Организацията съветва всеки потребител да се съобрази с публикуваните резултати и така да се предпази от възможни ракови заболявания на устата, ушния апарат и мозъка.

Проверете телефона си (моделът на вашия апарат, вид и номер обикновено са изписани под мястото, където е поставена батерията): www.ewg.org/cellphoneradiation/Get-a-Safer-Phone.

Използвайте слушалки (хендсфри) или високоговорител на мобилния телефон. Тези аксесоари значително намаляват степента на облъчване. Няма значение дали хендсфрито е безжично, или е на кабел - и в двата случая човек получава по-малко облъчване при говорене. Когато не говорите и не е наложително да носите слушалки, сваляйте ги от ушите си. Ако нямате слушалки, може да намалите вредното въздействие и като използвате високоговорителя на телефона си. Не е много удобно на обществено място, но намалява рисковете за здравето. Повече информация за хендсфритата и тяхната степен на облъчване може да получите на сайта на Инвайър-ментал груп (<http://www.ewg.org/>)

Пишете повече съобщения

Телефоните използват повече енергия и следователно облъчване, за да възпроизведат разговор със звук. Респективно доста по-малко енергия изисква писането на съобщения и те се оказват по-уместният вариант за предпазване от облъчването на мобилните телефони. За разлика от говоренето, писането на съобщения чисто функционално държи апарата далече от вашата глава.

Носете телефона далече от тялото си

Постарайте се да не носите телефоните си във вътрешен джоб на дрехата, за да нямат допир с тялото ви, защото при употреба, или когато телефонът търси клетка, изпраща вълни (следователно има облъчване). В съвременното много хора имат по 2 или дори 3 мобилни телефона. В тези случаи е по-добре да се използва един двубандов апарат, който няма да имат количественото облъчване, което приема тялото чрез по-големия брой апарати.

Лош сигнал - повече облъчване

Когато не чувате добре по мобилния си телефон, по-добре го затворете и изчакайте да имате пълно покритие. При проблем с покритието вашият телефон създава по-голямо радиационно поле, за да се свърже с най-близката клетка.

Ограничете употребата от деца

Детският мозък абсорбира два пъти повече облъчване, отколкото мозъкът на възрастен. Това увеличава възможността за увреждане на здравето на децата. Все повече родители

зачисляват мобилни телефони на децата си, за да се чувстват по-сигурни. Всъщност могат да получат доста нежелан ефект от тази мярка за контрол. Замислете се как вие сте били отгледани без наличието на тези мигновени свързващи средства. Не се очаква родителите да пренебрегват прогреса, но могат да лимитират обажданията на децата до 1-2 номера и то само в ситуации на спешна необходимост или нужда от спешна помощ.

Откажете се от някои екстри

Наличието в апарата на радио, клавиатура за „чатене“ и антена за безжичен интернет намаляват качеството на връзката, което увеличава нуждата от подаване на сигнали към близката клетка. Така нараства и степента на облъчване.

Лаптоп

Предимства и недостатъци на различните видове

Защо лаптоп, вместо настолен компютър?

В наши дни става все по-лесно да се намери добър лаптоп на ниска цена, който притежава производителност и качества, характерни за повечето настолни компютри. Много потребители обаче се разочароват, когато започнат да използват лаптопа си за видео, аудио, графична обработка на големи файлове или се опитат да играят на него най-новите компютърни игри. В това отношение има какво още да се желае, но преносимият компютър ви дава свободата да се движите, без да се налага да се разделяте с работата или забавленията си, с интересите и контактите си. Всичко това, съчетано с възможността на устройството да работи с безжичен интернет или да използва мобилния ви телефон като модем, за да се свърже с мрежата, превръща лаптопа в необходимост.

Как да избира?

Лаптопът трябва да отговаря на потребностите ви, така че първо помислете за какво ще го използвате. Едни искат малко и компактно устройство, което не заема много място и е лесно за пренасяне. Други държат преносимият им компютър да пести енергия, а батериите да издържат часове наред в работен режим. Трети търсят най-ниската цена.

За начинаещи и ученици

Някои лаптопи имат скромни възможности – могат да се използват основно за интернет, електронна поща и текстообработващи програми. Предназначени са за хора с ниско ниво на компютърна грамотност, за ученици и студенти. Те са сред най-евтините. Имат по-малко оперативна памет (RAM) – до 2 GB и обикновено не разполагат с двудърен процесор. Подходящи са за записване на лекции. Ако се спрете на такъв модел, обърнете внимание на твърдия диск. Препоръчваме ви да е поне 200 - 250 GB, за да има достатъчно място за запис на данни.

Вместо настолен компютър

Много хора търсят преносим компютър, който не отстъпва по мощност и възможности на настолния. Тези лаптопи са подходящи за потребители, които обработват видео клипове, аудио файлове и снимки, но недостатъкът е, че са по-тежки и неудобни за пренасяне. Обикновено имат голям твърд диск – над 500 GB, и достатъчно оперативна памет – от 3 GB нагоре. Най-разпространени са тези с 4 GB RAM. Този вид преносими компютри притежават качествена и бързо работеща видео карта (със собствена оперативна памет над 512 MB), което е от голямо значение при работа с изображения.

Фамилни лаптопи

Тези машини са идеални за семейна употреба – сърфиране в интернет, гледане на снимки и филми, слушане на музика, работа

с документи и електронна поща. Подходящи са да се използват от цялото семейство. С тях човек може да чете, седнал на дивана, или да пише електронни писма направо от леглото си. Те заемат междинна ниша между предишните два класа компютри, поради това са предпочитани. Не са прекалено големи, нито твърде малки. Разполагат най-често с 2 до 3 GB RAM, твърди дискове от порядъка на 250 до 320 GB, не много качествени и бързи, но достатъчно добри видео карти за гледане на филми (със собствена оперативна памет от 128 до 512 MB). Екраните са стандартни 15 или 16 инчови, а процесорите са двудъдени.

Ултра преносими компютри

Тези супер подвижни устройства залагат на изключително малките си размери и удобство при преносимост, но в повечето случаи това е за сметка на екстрите им. Те се различават от така наречените Netbooks и все още спадат към машините с прилична производителност и характеристики. Най-подходящи са за хора, чиято работа е свързана с много движение, както и за любителите на максимална мощност в минимален обем. Недостатъците на този вид лаптопи са, че често нямат оптично устройство – DVD или CD, а екранът и клавиатурата им са неудобно малки. Често са с двудъдени процесори, работещи на ниски гигагерци (около 1.4 до 2.0 GHz), за да пестят енергия. Обикновено RAM паметта им е 1-2 GB. Твърдите дискове са от 120 до 200 GB. Мониторите са малки – 12 инча. Видеокартата често е вградена и разполага с малко оперативна памет, която е споделена с тази на компютъра.

Netbooks или малки лаптопи

Те са най-подходящи за сърфиране в мрежата и за ползване на електронна поща по време на пътуване. Повече за тях четете в следващия ни брой.

Компютър според бюджета

Ако имате фиксиран бюджет за покупка на лаптоп, а искате добре и бързо работещ компютър, търсете с повече оперативна памет. Процесорът също е важен – колкото по-добър е той, толкова по-голяма е производи-

телността на устройството. Съветваме ви да проучите ofertите на фирмените магазини и по-големите производители. При тях често има промоции, които ви позволяват да си купите лаптоп на ниска цена с прилични възможности.

За какво да следим?

Видео картата

Лаптопите притежават два вида видео карти – вградени и външни. Вградените работят с част от оперативната памет на компютъра. Те са добри, ако използвате лаптопа си основно за електронна поща, работа с текстови документи и сърфиране в интернет. Ако планирате да играете игри или да обработвате видео, аудио или снимки, то за предпочитане е да си купите лаптоп с външна видео карта, която поддържа и работи добре с Microsoft's DirectX 10 (DX10 съвместима).

Екран

Всички лаптопи разполагат със собствени вградени LCD монитори. Размерът им оказва директно влияние върху размера на лаптопа като цяло. 15 инчовите дисплеи са характерни за повечето стандартни лаптопи. Заместителите на стационарните компютри обикновено разполагат с по-големи 17 инчови екрани, а малките бизнес лаптопи и Netbooks имат от 7 до 12 инчов екран. Големите дисплеи са идеални за гледане на филми и за игри. Повечето лаптопи са снабдени с външен VGA порт, а в последно време и с DVI порт, за да може към тях да свържете големия екран на персоналния си компютър или телевизора. Добре е още в магазина да изпробвате екрана за добра видимост както в условията на изкуствена светлина, така и на слънчева светлина или на тъмно. Дисплеят е изключително важен компонент за добрата работа с компютъра.

Уеб камерата

Повечето лаптопи имат вградени видео камери, разположени точно над дисплея. Обикновено разделителната им способност е 2 мегапиксела. Тя е напълно достатъчна за добро изображение при видео разговори.

Батерията

Батерията е от изключителна важност за продължителната работа на лаптопа, когато не е включен в електрическата мрежа. Всички лаптопи идват в комплект с токов адаптор за захранване от електрическата мрежа, но имат и отделна батерия. Тя позволява лаптопът да работи без да е включен в електрическата мрежа - на пример по време на път. Не очаквайте батерията ви да издържа дни - консумацията на енергия от лаптопа е голяма и в повечето случаи батерията издържа в режим на работа от 3-4 до 8-9 часа, в зависимост от големината на лаптопа и респективно на дисплея, който захранва. Разходът на енергия се покачва при работа с DVD устройството или пък при включване на антената за безжичен интернет. Батериите на лаптопите са литиево-йонни (Li-ion) или литиево-полимерни (LiP) и при включването на лаптопа към електрическата мрежа автоматично се презареждат. От големината, капацитета и тежестта на батерията зависи и тежестта, и големината на самия лаптоп. По-големите батерии дават повече време за работа, но увеличават тежестта на машината. Всяка батерия има определен цикъл на зареждания и разреждания, след които издръжливостта ѝ започва да спада. По тази причина ви съветваме, ако използвате лаптопа в домашни условия и той работи предимно включен в ток, то задължително поне веднъж седмично го оставяйте да работи на батерия до нейното пълно изтощаване. По този начин ще я поддържате „жива“, дори когато не я използвате. При всички случаи след няколко години ще се наложи да я смените.

Звук

Всички устройства притежават вградени звукови карти, които са достатъчно добри за слушане на музика и възпроизвеждане на звука от филми. Звуковите карти са снабдени със стандартен 3.5 мм аудио жак за слушалки, както и с вход за микрофон. Въпреки това проверете изправността на тонколониите, както и на всички входове. Истината е, че колкото и да са големи и хубави тонколониите на лаптопа ви, никога качеството на звука от тях няма да бъде достатъчно добро, защото при повечето подобни се губят ниските тонове. Съветваме ви, ако искате да слушате качествена музика от лаптопа си, да го свържете с аудио уредбата си, или да снабдите лаптопа си с по-големи външни тонколони или слушалки.

Клавиатурата

Лаптопите имат по-малки клавиатури от настолните компютри. Клавишите им са по-малки и се намират по-близо един до друг. Друг недостатък е, че клавиатурата на лаптопа е вградена и не може да се мести самостоятелно, както при настолните компютри. Задължително изпробвайте клавиатурата на лаптопа преди покупка, за да знаете дали тя ви е достатъчно удобна. Това зависи от големината на ръцете, пръстите и дланите ви. За радост, към лаптопите може да се включи външна клавиатура, което да улесни работата ви.

Тъчпад (тракпад)

Лаптопите не винаги идват в комплект с мишка. Вместо това те притежават гладък, четириъгълен, реагиращ на докосване сензор пред клавиатурата. Движението на пръста ви през този тъчпад придвижва курсора на мишката по екрана, а натискането на бутоните, които са разположени в горния му край, замества кликането с мишката. Също както при клавиатурите, и тук можете да свържете вашата USB мишка с лаптопа за по-удобна работа.

Процесор, твърд диск и оперативна памет

Процесор (CPU)

Процесорът е главният мозък на вашия компютър. Той извършва милиони изчисления само за една секунда, а скоростта на тези действия се измерва в гигахерци (GHz). В днешно време повечето компютри са двукратни. Това значи, че те притежават два процесора, които работят съвместно. Балансът между високоскоростния процесор и голямото количество оперативна памет е ключов за бързината и производителността на лаптопа. Препоръчваме ви при избора на лаптоп да търсите такъв с двукратен процесор, а ако имате тази финансова възможност - с четириядрен процесор. Това ще улесни работата ви и ще повиши скоростта на компютъра. Основните производители на процесори са Intel и AMD.

Оперативна памет (RAM)

RAM (random access memory или оперативна памет) е краткотрайната памет на вашия компютър. Използва се за временно записване на информация. Дълготрайното записване се извършва в твърдия диск. От размера на оперативна памет пряко зависи с колко приложения ще можете да работите едновременно и с каква скорост. При лаптопите, също както при настолните компютри, може да се добавя оперативна памет, но се препоръчва това да се прави в сервиза на производителя. Съветваме ви да изберете лаптоп с поне 2 GB RAM, за да сте сигурни в нормалната му работа.

Твърд диск (HDD)

Твърдият диск представлява дълготрайната памет на компютъра, а капацитетът му се измерва в гигабайти (GB). Тук се записват операционната система и всички файлове, които притежавате, свалите от интернет или с които работите на компютъра си. Съветваме ви при покупка да не избирате устройство с твърд диск под 250 GB, тъй като всички файлове в днешно време са доста големи - филми, музика и картини с висока резолюция. Големият твърд диск означава повече място и по-голямо удобство при работа с големите файлове.

Bluetooth, USB и други USB и Firewire

Преди покупката се уверете, че лаптопът разполага с необходимото ви количество USB и Firewire входове и портове за свързване с различни устройства. Наличните вече на пазара лаптопи с по-бързите USB 3.0 входове са съвместими и със старите ви USB 2.0 устройства, но ви препоръчваме да изберете лаптоп с входове USB 2.0, за да си спестите проблеми с някои устройства и външен хардуер като стари принтери, фотоапарати, мишки и клавиатури.

Bluetooth

Ако искате вашата машина да комуникира безжично с устройства, разполагащи с Bluetooth, като мобилните телефони, то задължително проверете преди покупката на лаптопа наличието и функционирането на Bluetooth-a. Повече съвременни производители избягват да поставят вграден Bluetooth в лаптопите си, тъй като считат технологията за остаряла и се опитват да я детронират, както отпадна популарният навремето Infra-Red port (IRDa).

Връзка с интернет

Wired Ethernet Networks или т.нар. жична мрежова връзка

Всички лаптопи притежават вход за свързване с Ethernet - жична мрежова връзка. Тя се осъществява посредством 10/100/1000 LAN RJ45 вход. Ако имате възможност, изпробвайте входа за интернет кабела още в магазина - все още не навсякъде има безжична връзка и може да ви се наложи да го използвате.

Wireless network connectivity (Wi-Fi) или безжична мрежова връзка

В днешно време няма лаптоп, който да не разполага с вградена карта за безжична мрежа. Това означава, че ако в дома си или на публично място имате безжичен интернет, можете да свързвате с мрежата, без да ви е необходим кабел. Също както при жичната, и при тази връзка задължително направете проба. Не би трябвало да има осезаема разлика в скоростта на интернетта през двата различни входа. Изправността на безжичната връзка е важна, тъй като тази технология става все по-разпространена.

Енергиен клас – вече и за автомобилите

Ефективността на новите леки коли зависи от емисиите CO₂

От година насам в България новите леки автомобили също се маркират с клас на енергийна ефективност, подобно на електроуредите. Наредбата за изискванията за етикетиране на нови пътнически автомобили и за предоставяне на информация относно разхода на гориво и на емисиите на въглероден диоксид задава следните критерии:

Клас на енергийна ефективност	Граници на емисиите на CO ₂ спрямо средната стойност на емисиите на CO ₂ на регистрираните нови пътнически автомобили в ЕС (в %)	Граници на емисиите на CO ₂ спрямо средната стойност на емисиите на CO ₂ на регистрираните нови пътнически автомобили в ЕС (g/km)
A	-25% и по-малко	CO ₂ ≤ 115
B	-15% - -25%	115 < CO ₂ ≤ 130
C	-5% - -15%	130 < CO ₂ ≤ 146
D	-5% - +5%	146 < CO ₂ < 161
E	+5% - +15%	161 < CO ₂ < 177
F	+15% - +25%	177 ≤ CO ₂ < 192
G	+25% и повече	CO ₂ ≥ 192

CO₂ емисии от бензинови автомобили с обем на двигателя от 1.6 до 1.9 кубика:

Списание «Активни потребители» ви предоставя информация за емисиите въглероден диоксид, които излъчват някои нови модели автомобили с двигатели под 1.5 кубика и с двигатели от 1.6 до 1.9 кубика.

CO₂ емисии от бензинови автомобили с обем на двигателя под 1.5 кубика:

Марка	Модел	Емисии (g/km)
Hyundai	Getz 1.1 GSI	130
Seat	Ibiza SC S 1,2 12v	139
Opel	Tigra Air 1,4i 16v	144
Citroen	C4 Coupe 1,4 16v VTR	153
Volkswagen	Scirocco 1,4 TSI	154
Ford	Fiesta 1.4Duratec ASM(2008)	145
Nissan	Micra 1.2s	143
Fiat	Panda 1.2	127
Audi	A3 1.4 TFSI 5dr.	137
Ford	Fiesta Style+ 5dr.	154
Skoda	Roomster S 1.2 12v	159
Opel	Corsa life 1.0 12v 5dr.	134
Fiat	Bravo 1.4 5dr	156
Ford	Fiesta 1.4 Style+ 5dr.	154
Volkswagen	Polo 1.2E 5dr.	138
Alfa Romeo	MiTo 1.4 16v Lusso	138
Chevrolet	Aveo 1.2 LS 5dr	132
Honda	Jazz 1.2i S 5dr	125
Hyundai	Getz 1.1 GSI 3dr	130
Kia	Picanto 1.0 5dr	117
Mazda	2 1.3 TS 3dr	125
Nissan	Micra 1.2 16v Acenta 3dr	159
Renault	Clio Dynamique 1.2 16v 3dr	139
Suzuki	Swift 1.5 GLX 5dr	153
Toyota	Yaris T2 1.0 VVT-i 5dr	118

Марка	Модел	Емисии (g/km)
Alfa Romeo	147 1.6 Twin Spark Lusso	194
Mercedes-Benz	CLC-Class 160	161
Volkswagen	Passat CC 1.8 TSI	178
Seat	Ibiza SC Sport 1,6 16v	157
Chavrolet	Cruze 1,6 S	159
Renault	Megane Coupe Expressoin 1,6VVT	163
Volvo	C30 1.8 SE	174
Ford	Focus C-Max 1.6 Duratec M5	164
Audi	A4 1.8 TFSI 4dr.	164
Ford	Focus Estate style 1.6 5dr.	159
Skoda	Fabia 1 1.6 16v	180
Opel	Astra Design 1.6 16v 5dr.	151
BMW	3-Series 318i ES	182
Ford	Focus Estate style 1.6 5dr.	159
Volkswagen	Golf S 1.6 5dr.	166
Chevrolet	Lacetti 1.6 SX 5dr	170
Fiat	Bravo 1.6 16v MultiJet	129
Honda	Civic 1.8i V-TEC Type S 3dr	152
Hyundai	Matrix 1.6 GSI 5dr	174
Kia	ceed 1.6 S 5dr	152
Mazda	3 1.6 Sport 4dr	162
Mitsubishi	Lancer 1.8 GS2 5dr	188
Nissan	QASHQAI 1.6 Acenta	159
Renault	Scenic Team 1.6 16v VVT	182
Saab	9-3 Convertible Linear SE 1.8t	186
Suzuki	SX4 1.6 GL 5dr	165
Toyota	Auris SR 1.6 VVT-i 3dr	166
Volvo	V50 1.6 S 5dr	169

Очаквайте в следващите броеве информация за емисиите CO₂, които се излъчват от някои модели автомобили с бензинов двигател над 2.0 кубика и на дизелови леки автомобили с двигател от под 1.5 до над 2 кубика.

Антиреклама

Производители и туроператор хвърлят луди пари за реклама, а после сами се компрометират

Позорният стълб

„Алфатур“ прави черен пиар на клиентите си

Преди Демокрацията в търговските центрове имаше табла със снимките и имената на „опасни джебчий“, от които потребителите да се пазят при пазаруване. Такъв позорен списък, но с имената на клиенти на „Алфатур“, може да се види на сайта на самата фирма. Текстът гласи: „Алфатур“ забранява на своите офиси, както и препоръчва на всички свои партньори да не предоставят по никакъв начин услуги на следните скандални лица: Теодосий Дончев Досев, Румяна Ганчева Дончева, Любомир Крумов Владев.....” (следва списък с очернени потребители). С какво право туроператорът петни името и репутацията на клиентите си и използва личните им данни за клеветнически твърдения на сайта си, от съобщението не става ясно. Ако трябва да отговорим в същия дух, то Асоциация „Активни потребители“ препоръчва на своите офиси и на всички свои партньори, членове и симпатизанти да не ползват по никакъв начин услугите на „Алфатур“.

Правописна грешка с три !!! удивителни

Не търсете бикЪТ, той сам ще се обади

Преди да похарчи цяло състояние за печатна реклама, фирма Art-93 трябваше да помоли някой петокласник да прегледа текста за правописни грешки. Всяко средно грамотно дете би забелязало, че не се пише „Търсете бикът!!!“, а „Търсете бика“. Тази реклама с груба правописна грешка месеци наред вися по билбордове в цяла България, включително по магистралите от София до морето. Да се надяваме, че неграмотният копирайтер е уволнен, а фирма Art-93 го е хванала за

Един продукт, два етикета

Fanta+Гугъл преводач = натурален сок от плодове

Купувате си „Fanta zero“ и решавате да прочетете какво съдържа. Според английския текст – газирана нискокалорична напитка от лимонов сок с подсладители, от която ти тръпне езикът. Следва дълго съдържание. Българският дистрибутор обаче си има свое мнение за съдържанието. Според допълнително залепения от него етикет, това е: „Газирана безалкохолна напитка с натурален сок от плодове“. Тя съдържа и куп други съставки, за които производителят нищо не споменава. Странно...

КАК ДА ПОЛУЧАВАМ СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ?

1. КАТО СТАНЕТЕ ЧЛЕН НА АСОЦИАЦИЯ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ

СТАНДАРТНО ЧЛЕНСТВО – 25 лева за 2011 година, включва:

- Абонамент за списание АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за съответната календарна година.
- Всички информационни издания на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ, издадени през 2011 г.
- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация.

ПЪЛНО ЧЛЕНСТВО – 40 лева за 2011 година, включва:

- Всичко, което получавате чрез „Стандартното членство“ плюс безплатна индивидуална правна консултация с юрист и до 3 писмени консултации от специалисти на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ при разрешаване на потребителски спорове с търговци и производители.

ОН-ЛАЙН ЧЛЕНСТВО - 15 лева за 2011 година, включва:

- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

2. АБОНАМЕНТ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА – 30 /тридесет/ лева за 10 броя на списанието (издава се фактура).

Най-лесно може да станете член АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ на адрес:

<http://aktivnipotrebiteli.bg/продукти-и-абонаменти>

3. СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ може да закупите и от следните обекти за плащане на битови сметки в София и Варна:

Район	Адрес
Гр. Варна	
Приморски	Ул.Роза и ул.Ян Палах
Одесос	Ул.Цар Петър и ул.Ал.Рачински
Аспарухово	жк Аспарухово, Спирка с-у ОУ ХР.Ботев
Младост	Ул.Под игото и ул.Капитан Райчо
Владиславо	жк Владиславо, III м.р. до бл.302
Владиславо	жк Владиславо, II м.р. п-р Кайсиева градина
Одесос	Площад "Мусала"
Гр. София	
Сердика	В сградата на Р-н Сердика
Лозенец	П-р "Римска Стена"
Възраждане	"Женски п-р", Адм.сграда
Слатина	Пазар "Ситняково"
Красно село	Пазар "Красно село"
Триадица	Пазар "Иван Вазов"
Овча купел	Пазар „Овча купел 2"
Искър	Пазар „Дружба1"
Връбница	Пазар „Връбница"
Подуяне	Пазар „Хаджи Димитър"
Слатина	Пазар "Слатина"
Искър	Пазар „Дружба" 2
Надежда	Пазар „Толстой"
Лозенец	Пазар "Хлад.-Сребърна"
Възраждане	Метростанция Константин Величков
Подуяне	Пазар „Герена"
Младост	Пазар "Младост 4"
Средец	Метростанция Су "Кл.Охридски"
Изгрев	Метростанция Ж.Кюри
Младост	Метростанция Младост
Люлин	Руски пазар, Абонаментно бюро на ЦГМ
Средец	Метростанция Ст."В.Левски"
Студентски	Метростанция ГМДимитров
Средец	Метростанция Сердика
Връбница	Метростанция Обеля
Люлин	Метростанция Западен парк
Люлин	Метростанция Люлин
Младост	До Р-н Младост, Абонаментно бюро на ЦГМ
Младост	жк Младост 2, РУМ Младост
Илинден	Метростанция Вардар
Триадица	бул. „Ст. Тошев", бл. 221А, вх. „Б", партер
Сердика	Бул. „Първа българия" и бул. „Каменоделска
Студентска	бул. "Акад.Борис Стефанов", с-у Зимния дворец
Слатина	ул. "Николай Коперник", пред бл.109

Показалец на по-важните теми в списанието

Тестове

Авиокомпани	8/2010
Антивирусни програми	3/2011
Автомобили - спирачки	2/2011
Батерии	4/2011
Батерии	5/2011
Видеокамери	5/2011
Външни хард дискове	4/2011
Вода за уста	7/2010
Детски колички	6/2010
Детски столчета за кола	2/2010
Диетичен хляб	1/2011
Енергоспестяващи лампи	4/2011
Кисело мляко	3/2011
Колбаси	10/2010
Лампи	8/2010
Мобилен интернет	3/2009
Мобилни телефони	4/2010
Мобилни телефони	9/2010
Навигационни системи	6/2010
Прахосмукачки	4/2010
Принтери	4/2009
Принтери	3/2010
Сирене	2/2011
Слънцезащитни продукти	5/2010
Телевизори	1/2011
Тоалетна хартия	1/2010
Фотоапарати	7/2010
Хляб	1/2011
Хляб	5/2011
Ютии	9/2010

Проучвания

Здравноосигурителни фондове	1,2,3/2011
Касови банкови преводи	5/2010
Роуминг услуги	2/2010
Такси при теглене от банкомат в ЕС	5/2011

Справочна информация

Е номера - антиоксиданти	6/2010
Е номера - оцветители	4/2010
Електроуреди рециклиране	5/2010
Е номера - консерванти	5/2010
Миещи препарати - символи	2/2010
Символи на пластмасите	2/2011
Сравнение на цени България-ЕС	3,4/2011

Опасни стоки

Вид на стоката

Електроуред

Описание на продукта

Вентилатор на стойка марка CROWN, модел GC-8830, с технически данни: 45W, 220V, 50Hz. Стоката е с нанесена маркировка за съответствие „CE“ и има инструкция за употреба на български език, в която обаче липсва важна информация.

Страна на произход

Китай

Вносител

„ЗОРА-М.М.С.“ ООД, ж.к. „Хиподрума“, бл. 108, вх. В, ет. 7, София 1680

Опасност/естество на риска:

Липсата на предупредителни знаци и текстове е предпоставка за неправилно ползване на уреда, което може да причини физическо увреждане на потребителите. Уредът не е маркиран със символ за

уред клас II. В инструкцията за употреба не се съдържа: предупреждение, че при повреда на захранващия шнур, той трябва да бъде заменен със специален шнур, доставен от производителя или негов представител; предупреждение, че трябва да се убедите дали вентилаторът е изключен от захранващата мрежа преди сваляне на предпазната решетка. Вентилаторът се преобръща, когато е поставен върху наклонена повърхност от 10°. Конструкцията на предпазната решетка на вентилатора не осигурява защита от движещата се перка и няма достатъчна механична якост, което също може да причини физическо увреждане на потребителите.

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространение и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

Вид на стоката

Маски

Описание на продукта

Маски, изобразяващи лица, набраздени от бръчки, с изпъкнали нос, бузи и брада, оцветени (при различните маски в черно, жълто, червено, синьо, бяло, зелено и кафяво), с оцветени в червено устни, с изкуствена коса, оцветена (при различните маски в няколко нюанса на кафяво, черно и русо), залепена върху черен текстилен материал, който е прикрепен към маската, изработени от мек, гъвкав материал, опаковани в прозрачен плик.

Опасност/естество на риска:

Има опасност от задушаване, защото маската напълно покрива главата и прилепва плътно към лицето. Тя е изработена от мек и гъвкав материал, а липсват вентилационни отвори. Играчките не отговарят на т. 4.14.2 а) от БДС EN 71-1 - "Маски и каски, които напълно покриват главата и които са направени от непромокаем материал, трябва да осигуряват обща вентилационна площ най-малко 1300 mm² през най-малко два отвора на разстояние най-малко 150 mm един от друг или чрез еквивалентна единична вентилационна площ".

Страна на произход

Китай

Вносител

"Богатство импекс" ООД, с адрес на управление гр. София, ж.к. „Свобода“, бл.38

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространение и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

Актуален списък с всички опасни стоки, забранени за реализация на българския пазар, може да бъде намерен в интернет страницата на Комисията за защита на потребителите на адрес: <http://bit.ly/coNXN9> и в страницата на Държавна агенция по метрологичен и технически надзор на адрес <http://bit.ly/cTkGe0>

В следващия брой четете:

Тест на
електронни книги

Тест на
мобилни телефони

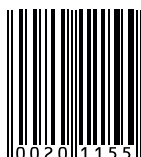

Интелигентни
енергийни мрежи

ул. Вrabча 26, София 1504
тел. 989 01 06, bnar@bnar.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Активни потребители не публикува
търговски реклами. То се издържа
само от вас. Купувайки списанието,
вие поддържате независимостта му
от интересите на търговците!

002011551